

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.743/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Rab Ferenc Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: Dr. Rab Ferenc ügyvéd) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - Dr. ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal (1054 Budapest, Széchenyi u. 2.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt folyamatba tett perében - mely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott a **R. L.** alkalmazott által képviselt **beavatkozó neve, címe** - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 9.P.20.658/2009/27. sorszámu ítélete ellen a felperes részéről 29., az alperes részéről 30. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét 16 000 (Tizenhatezer) forintra leszállítja, amely után az alperes 2006. november 1-jétől kezdődően köteles az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatot megfizetni, mellőzi az alperes perköltség megfizetésére kötelezését, és kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10 000 (Tízezer) forint elsőfokú eljárási költséget, térítsen meg továbbá az államnak külön felhívásra 18 000 (Tizennyolcezer) forint kereseti illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 6 000 (Hatezer) forint fellebbezési eljárási költséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 15 300 (Tizenötezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes tulajdonában állt az 1981-ben gyártott **XXX-000** forgalmi rendszámú Volkswagen Passat Variant típusú személygépkocsi. A gépjárművet - hatósági engedéllyel - kettős, benzin és cseppfolyós gázüzeművé alakították át.

A gépjármű műszaki érvényessége 2006. szeptember 13. napjáig szólt. A gépjárművet 60 liter névleges térfogatú motorbenzin tárolására és szállítására alkalmas üzemanyagtartállyal forgalmazták, opciós tartozékként sem lehetett beszerezni ettől nagyobb űrtartalmú tartályt. A perbeli gépkocsi üzemanyagtartályát és annak tartószerkezetét egyedileg, kisipari módszerekkel átalakították és a gépjárműbe egy 70 liter névleges térfogatú későbbi évjáratú Volkswagen Passathoz gyártott üzemanyagtartályt szereltek be. A megoldás lehetővé tette, hogy a gyári szabvány szerinti térfogatú tartály befogadóképességét meghaladó mennyiségű üzemanyagot szállítsanak a gépjárművel.

A felperes házastársa a gépjárművel 2005. július 16. napján a **b.-i** határátkelőhelyen az országba be kívánt lépni. A belépést megelőző vámvizsgálat során a szolgálatot teljesítő pénzügyőr, majd **Sz. A.** eseti gépjárműszakértő megállapította, hogy a gépjármű üzemanyagtartályát a gyári szabványnál nagyobb mennyiségű üzemanyag szállítása céljából átalakították. A vámvizsgálat során a felperes házastársa előadta, hogy **U.-ban** benzint tankolt a gépjárműbe.

A **B.-i** Vámhivatal a 2005. július 16. napján kelt Bü....2/2005. sz. határozatában a gépjárművet, annak indítókulcsát és az átalakított üzemanyagtartályba tankolt 50 liter benzint, mint tárgyi bizonyítási eszközt elkobozta, majd 2005. július 18. napján feljelentést tett a felperes ellen vámszabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt.

A felperes házastársa által elkövetett vámszabálysértés helyszínére a felperes az esti órákban érkezett meg, azonban a gépjármű lefoglalásáról felvett jegyzőkönyvben és határozatban a felperes személyi adatait tüntették fel. A vámszabálysértés napján kiállított állapotfelmérő lap szerint a perbeli gépjármű karosszériája sérülésmentes, a bal hátsó lámpa sérült volt, a karosszérián körbe kavicsfelverődések okozta sérülések voltak találhatóak.

A gépjármű 2005. július 16-i állapota az azonos korú és futásteljesítményű járművek átlagos állapotától jelentősen elmaradt, forgalmi értéke 181 000 Ft volt.

A lefoglalást követően a gépjárművet 2005. július 18. napjától 2008. február 15. napjáig a beavatkozó alvállalkozója, a **gazdasági társaság** tárolta.

A felperes, mint a gépjármű forgalmi engedélyében feltüntetett tulajdonosa ellen indult eljárást a Debreceni Városi Bíróság 2007. május 16. napján kelt és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett 41.Sze.2766/2005/12. sorszámú végzésével megszüntette. Megállapította, hogy a vámszabálysértés elkövetése napján nem a felperes, hanem házastársa használta a gépjárművet, ő jelentkezett a határátkelőhelyen ki- és belépésre, a vámszabálysértést tehát nem a felperes követte el, így nem kötelezhető a gépjármű szakértői vizsgálatával összefüggésben felmerült szakértői díj, valamint szállítási- és tárolási költség megfizetésére.

Ezt követően a Vám- és Pénzügyőrség D.-i Fővámhivatala a felperes házastársa ellen vámszabálysértés alapos gyanúja miatt indult eljárást - elévülés miatt - megszüntette,

ugyanakkor ismételten elrendelte a gépjármű és indítókulcsa elkobzását, álláspontja szerint ugyanis a gépjármű birtoklása jogellenes volt, melyet szakvélemény is alátámasztott.

A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség az elkobzást elrendelő rendelkezés ellen óvást nyújtott be, állítva, hogy a Fővármihatal gépjárművet és indítókulcsát elkobzó rendelkezése törvénysértő. A Debreceni Városi Bíróság a 2008. január 3. napján kelt 76.Szó.5759/2007/3.számú végzésében az ügyészi óvásnak helyt adott, és a szabálysértési hatóságot a gépjármű és indítókulcsa elkobzásának megszüntetésére, a gépjármű, valamint az indítókulcs kiadására kötelezte. Rámutatott arra, hogy a gépjármű tulajdonosának birtokláshoz való joga pusztán azon körülmény miatt, hogy a jármű műszaki tulajdonságait tekintve nem felel meg a hatályos rendelkezéseknek, nem korlátozható és nem jogellenes. A Fővármihatal 2008. január 30. napján kelt határozatában a gépjármű és indítókulcsa lefoglalását megszüntette és azt kiadni rendelte a felperesnek.

A gépjárművet 2008. február 15. napján adták ki a felperesnek, a forgalmi értéke ekkor 17 000 Ft volt.

A beavatkozó alvállalkozója telephelyén a gépjárművet a szabad ég alatt tárolták, a tárolásra kijelölt helyen a gépjármű karosszériát nem emelték meg, annak felületét nem konzerválták, a gépjárművet nem takarták le takaróleppel, nem alkalmaztak porosodás elleni burkolást, illetőleg a motor főtengelyét sem forgatták meg.

A felperes módosított kereseti kérelmében 270 969 Ft, valamint ezen összegnek 2005. július 16-tól számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén. Kereseti kérelmében 235 969 Ft értékben szakszerűtlen tárolás miatt a gépjárműben beállott értékcsökkenést, 35 000 Ft értékben pedig az általa a perindítást megelőzően beszerzett magánszakértői vélemény díját, mint költséget érvényesített.

Hivatkozása szerint az alperes nem foglalhatta volna le a gépjárművet és nem indíthatott volna ellene jogszerűen szabálysértési eljárást, a vámszabálysértést ugyanis nem ő követte el. A szabálysértés időpontjában D.-ben dolgozott, erre az eljárás során is hivatkozott. Azért kerülhetett neve a felvett jegyzőkönyvbe, mert a szabálysértés után férje telefonhívására B.-ba utazott, ahol a várakozás során feltett kérdésre válaszolta azt, hogy a gépjármű az övé. A jegyzőkönyvben szereplő tényállítások valóságát tagadta és a jegyzőkönyvet kézjegyével ezért nem is látta el.

Álláspontja szerint az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedése miatt nem tudta használni 944 napig a gépjárművet. A szakszerűtlen tárolás miatt a gépjárművet súlyos károsodás érte. A 235 969 Ft összegű, értékcsökkenés miatti kárigényét **L. A.** igazságügyi, közlekedési, műszaki szakértő 2008. február 26. napján kelt magánszakértői véleményére alapította.

A beavatkozó által pernyertessége érdekében támogatott alperes a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint nem követett el jogszabálysértést a szabálysértési eljárás

megindítása és a kényszerintézkedés elrendelése során, a gyanú megalapozott volt a felperessel szemben.

A kártérítési perben eljáró bíróság hatáskörét egyébként is meghaladja annak vizsgálata, hogy a szabálysértési hatóság milyen bizonyítási eszközöket, milyen sorrendben alkalmaz, és milyen a szabálysértési eljárás taktikája és célszerűsége. Az alperes késedelmesen, csak a 2005. október 7. napján kelt kifogásában védekezett először azzal, hogy a szabálysértést nem ő, hanem a férje követte el. Az Sztv. 20. § (7) bekezdésében rögzített „az elkobzás tárgyának birtoklása jogellenes” fordulat nem egyértelmű, így annak téves értelmezése nem tekinthető kirívóan, feltűnően súlyos vagy nyilvánvalóan téves jogértelmezésnek. A magánszakértői vélemény beszerzésével összefüggő költség összegszerűségét nem vitatta.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét részben találta megalapozottnak, és ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 51 000 Ft-ot, annak késedelmi kamatát, továbbá 20 200 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Rámutatott arra, hogy a Ptk. 349. § (1) bekezdése értelmében az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget - az egyéb törvényi feltételek fennállása mellett is - csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. Az alperes tévedett ugyan akkor, amikor pusztán a veszély absztrakt, távoli voltára alapítottnak rendelte el a perbeli gépjármű és indítókulcsa elkobzását, azonban ez nem minősül a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt kártérítő felelősség alapjául szolgáló kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedésnek.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a gépjármű szakszerűtlen tárolásával összefüggő felperesi kárigényt részben alaposnak találta. Rámutatott arra, hogy a bűnjelként lefoglalt dolgot a hatóság közhatalmi tevékenysége részeként őrzi és így szerződésen kívüli károkozóként a Ptk. 349. § és 339.§-ai alapján áll fenn a felelőssége.

Az elsőfokú bíróság **B. S.** műszaki szakértő szakvéleményét aggálymentesnek találta, annak alapján megállapította, hogy a gépjárműben szakszerűtlen tárolással összefüggésben 51 000 Ft összegű kár keletkezett, amelynek megfizetésére a Ptk. hivatkozott rendelkezései alapján az alperes köteles. A perköltség viselése körében alkalmazta a Pp. 81. § (1) bekezdését, és - bár a pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesre terhesebben 21-79%-os mértékben határozta meg - a megítélthez képest igényelt kártérítést nem találta nyilvánvalóan eltúlzottnak, így az alperest kötelezte a felperes javára a pernyertességével arányos perköltség megfizetésére. Rámutatott arra, hogy a 35 000 Ft magánszakértői díj nem kár, hanem az eljárással összefüggő előzetes tudakozódás költsége, ezért azt is a perköltség számításánál vette figyelembe.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával az alperes marasztalását 270 939 Ft összegre kérte felelni. Fellebbezése indokaként előadta, hogy a szakszerűtlen tárolás mellett az alperes jogellenes határozatai is megalapozzák az alperes kártérítő felelősségét.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes kereseti kérelmének teljes elutasítását indítványozta. Hivatkozása szerint felróhatóság a gépjárműtárolással összefüggésben nem terheli, továbbá nem bizonyított a felperest ért kár összegszerűsége sem. A per során beszerzett szakvélemény ellentmondásos, annak az elsőfokú bíróság túlzott jelentőséget tulajdonított, és tévesen vont következtetést kártérítő felelősségére.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése részben alapos az alábbiak szerint.

A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételeit az erre vonatkozó speciális rendelkezéseken (Ptk. 349. §) túl az általános vétkességi felelősség szabályai alapján kell vizsgálni. A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény ennél fogva csak akkor alapos, ha annak a Ptk. 349. § (1) bekezdésében és a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt különös és általános feltételei egyaránt megállapíthatóak.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A jogszabályhelyből következik az, hogy a kártérítő felelősségnek négy eleme van, melyek a következők: jogellenes magatartás, kár, ok-okozati összefüggés az előbbi kettő között, valamint a felróhatóság.

A bizonyítási teher megoszlása szerint a perben a felperesnek kellett bizonyítania a magatartás jogellenes voltát, a kár bekövetkezését, valamint az okozati összefüggést az előbbi kettő között. Ezek bizonyítása esetén a törvény vélelmezi a felróható magatartást, ezt követően tehát az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy magatartása nem volt felróható, azaz úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Ahogy arra a Debreceni Városi Bíróság az ügyészi óvás folytán meghozott végzésében is rámutatott, a perbeli esetben az Sztv. 20. § (7) bekezdésére alapított tárgyi eljárás (elkobzás) feltételei nem álltak fent. Helytállóan vont le tehát következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy az elkobzást elrendelő határozatok jogértelmezési és jogalkalmazási tévedésen alapultak.

A jogértelmezési tévedés azonban önmagában a jogalkalmazási szerv kártérítési felelősségét nem alapozza meg, ehhez az is szükséges, hogy a jogszabálysértés kirívó legyen (BDT. 2008. 1817., BH. 2006. 122. és 1996. 311.).

A 35/2000. (XI.30.) BM rendelet 39. §-ából következően a forgalmi engedély a bejegyzett tulajdonos tulajdonjogát csak deklaratív hatállyal tartalmazza. Az ingó dolog tulajdonjogának megszerzése körében a perbeli esetben a Ptk-ban szabályozott jogcímeket meghaladóan a Csjt. 27. § (1) bekezdése is alkalmazandó, mely vélelmet állít fel a házastársi vagyoni közösség mellett. A Csjt. 28. § (6) bekezdésben szabályozott különvagyoni jelleg bizonyításáig tehát a közös szerzeményű ingóságon a házastársak osztatlan közös tulajdona áll fenn, így a felperes házastársa is a gépjármű tulajdonosának minősült. E kiegészítésre is tekintettel helytálló tehát az elsőfokú bíróság azon

állásfoglalása, mely szerint az alperes jogértelmezési tévedése nem minősült olyan kirívó és egyértelmű jogszabálysértésnek, amely az alperes kártérítő felelősségét megalapozhatná.

Helytállóan és okszerűen vont következtetést továbbá az első fokú bíróság az alperesnek a tárolás szakszerűtlenségével összefüggő kártérítési felelősségére is.

A perrel érintett időszakban - az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérően - helyesen a 10/2000. (III.24.) PM rendelet 3. § (2) bekezdése szabályozta a szabálysértési eljárás során lefoglalt dolog tárolásával összefüggő előírásokat, jelenleg pedig a 39/2009. (XII.22.) PM rendelet 3. § (1) bekezdés rendelkezik ezzel egyezően arról, hogy a lefoglalt dolgok tárolását biztonságosan, és úgy kell végezni, hogy azok változatlan állapotban megmaradjanak".

Az alperestől ennek megfelelően az volt elvárható, hogy a tárolással szakmai tapasztalattal rendelkező céget bízson meg, az alperesi beavatkozónak pedig jogszabályból eredő kötelezettsége volt, hogy a szakmai előírásoknak megfelelően tárolja a lefoglalt gépjárművet úgy, hogy abban az avulást meghaladó értékcsökkenés ne következzen be.

A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján azonban bírói bizonyossággal az volt megállapítható, hogy a gépjármű az időtényező által keletkeztetett objektív értékcsökkenést meghaladó, szakszerűtlen tárolással oki összefüggésben álló további értékcsökkenést szenvedett el, melynek megtérítésére ekként az alperes köteles.

Az avulás viszont, mint természetes értékcsökkenés, nem tartozik a tárolás szakszerűtlenségével összefüggő kár fogalmi körébe. A Ptk. 305. § (1) bekezdéséből következően a károkozó felet az eredeti állapot helyreállításának kötelezettsége terheli, azaz a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mintha az adott káresemény be sem következett volna. A természetes elhasználódás azonban a felperesi használat esetében is bekövetkezett volna. Ha tehát a felperes 2008-ban 2006-os értéket kapna kártérítésként, úgy jogalap nélküli vagyoni előnyhöz jutna, a kár összegszerűségének meghatározása során azonban mindig érvényesül a káron szerzés tilalma.

Nem jár kártérítés a felperesnek azon tény alapján sem, hogy az elkobzás foganatosításának ideje alatt a gépjármű műszaki érvényessége lejárt. Ezen időmúlás keletkeztette tény sem tartozik ugyanis bele a tárolás szakszerűtlenségével oki összefüggésben felmerült kár fogalmi körébe. Külön kiemeli az ítéletábra, hogy az 1988. évi I. törvény és az 5/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet szabályai szerint - figyelemmel **Sz. A.** szakértői véleményére is - az engedély nélküli átalakítás miatt a felperes gépkocsija a közúti forgalomban egyébként sem vehetett volna részt, az elkobzáskori műszaki állapotban tehát jogszerűen azt nem használhatta volna, így a jogalkalmazási tévedés folytán elrendelt elkobzás jogilag csak a gépjármű birtoklásától fosztotta meg a felperest. Éppen ez okból alaptalan a felperes azon hivatkozása, mely szerint a kár mértékénél az elsőfokú bíróságnak arra is figyelemmel kellett volna lennie, hogy az elkobzás alatt el volt zárva a gépjármű használatától.

A rendelkezésére álló adatok alapján az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a felperest ért kárösszegszerűségét 51 000 forintban. A perben beszerezett, a Pp. 182. § (3) bekezdésben írt hiányosságtól mentes szakértői vélemény ugyanis figyelembe vette, hogy a perbeli gépjármű a közúti közlekedésre jogi értelemben alkalmatlan volt. Miután pedig szakszerű tárolás esetén is csak 68 000 forint értékű gépjárművet kellett volna visszakapnia a felperesnek, a visszakapott gépjármű 17 000 forintos értékéhez képest tehát a szakszerűtlen tárolásból eredő értékcsökkenés 51 000 forint.

Kiemeli az ítéletábrá e körben azt is, hogy a felperes a megítélt kárösszege alappal már csak azért sem követelhet többet, mert a gépjármű bontásra eladásával megvásárolta azt, hogy a szakértő tapasztalati úton szerzett információk birtokába kerüljön, és azok alapján adjon szakértői véleményt. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy az ügyben eljáró szakértő a rendelkezésére álló adatok és a szakmai tapasztalat alapján nyilvánvalóan megalapozottan tudta megbecsülni a konkrét, átlagostól eleve rosszabb állapotú személygépkocsi esetében is az értékcsökkenést.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a felperes az értékcsökkenés teljes összegére a következők miatt nem tarthat igényt:

A Ptk. 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult a helyreállítást alapos okból nem kívánja, köteles a kárt megtéríteni.

A felperes kárigénye ténylegesen vagyoni, vagyontárgyban beállott értékcsökkenést magába foglaló igény.

A kár nettó érték, a károkozó magatartással okozott pozitív és negatív vagyoni változás egyenlege. A kárösszegszerűségének meghatározásánál mindenkor jelentősége van a káron szerzés tilalmának.

A káron szerzés tilalma azt jelenti, hogy a károsult a károkozás kapcsán nem gazdagodhat. A másodfokú tárgyaláson a felperes akként nyilatkozott, hogy az elkobzást követően kiadott gépjárművet 30 000 - 40 000 Ft-ért értékesítette. A felperes kára ugyan 51 000 Ft volt, azonban nyilatkozata szerinti középátlagos értékhez, 35 000 Ft-hoz bizonyossággal hozzájutott a gépjármű értékesítése során, ezen befolyt összeget tehát le kell vonni a felperest ért kárból. A felperes tényleges, alperes által megtérítendő kára tehát 16 000 Ft.

Az elsőfokú bíróság az alperes késedelmi kamat fizetésének időpontját - a keresetben foglaltaknak megfelelően - a lefoglalás kezdő időpontja szerint határozta meg. A Ptk. 360.§ (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A felperes kára viszont nem azonnal, a lefoglaláskor, hanem folyamatosan a lefoglalás tartama alatt következett be, így az alperes csak a középátlagos időtől köteles kamatfizetésre.

Helytálló az elsőfokú ítélet a perköltség körében annyiban, hogy a magánszakértői vélemény költsége kétségtelenül a Pp.75.§ (1) bekezdésének fogalmi körébe tartozik, ezért az kárként nem érvényesíthető.

A fenti indokokra tekintettel az ítélőtábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán a peres felek között a pernyertesség-pervesztesség aránya az alperesre kedvezőbben 95-5 %-ra változott. Ebből következően a döntő részben peresztes felperes köteles az alperes jogtanácsosi munkadíj formájában felmerült első fokú perköltségét megfizetni, köteles továbbá a peresztesességének arányában az elsőfokú eljárás során felmerült eljárási illetéket külön felhívásra utólag leróni. (Pp. 81. §-a, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése)

Az ítélőtábla a fellebbezési eljárásban is nagyjából peresztes felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára másodfokú perköltség fizetésére, mely perköltség jogtanácsosi munkadíjból áll. A felperes ugyancsak peresztesessége arányában köteles a le nem rótt fellebbezési illeték utólagos megfizetésére. (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján)

D e b r e c e n, 2011. február 10.

Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Senyei György s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -